

Verksamhetsplan 2024

Nestor FoU-center ägs gemensamt av kommunerna Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje, Tyresö och Värmdö samt Stockholms läns landsting. Vi vill genom praktiktäna forskning och utveckling bidra till en god kvalitet inom vården och omsorgen om äldre människor.

Kontakt

Nestor FoU-center
Marinens väg 30, 136 40 Handen
www.nestorfou.se
08-777 99 16
adm@nestorfou.se

Verksamhetsplanen kan laddas ner på
www.nestorfou.se

Nestor FoU-center 2024

Verksamhetsplan för 2024

© Nestor FoU-center
Citera oss gärna, men ange källan.

FoU–chefen har ordet

Konsten att investera klokt

Det talas mycket just nu om hur framtidens vård och omsorg ska formos, utmaningar som kräver nya sätt att arbeta och organisera sig. Med krav på stark omställningstakt behövs också underbyggd kunskap, kritisk reflektion och konsten att investera klokt. Att rigga för en hållbar kompetens- och verksamhetsutveckling tror jag kommer att vara en klok investering och där Nestor kan bidra både med att dela och bygga kunskap och vara ett stöd i att omsätta kunskapen.

Nestor kommer under 2024 att bidra in i omställningen till nära vård och omställningen till en tillgänglig socialtjänst med fokus på förebyggande och hälsofrämjande arbete, stärkt stöd i hemmet i samverkan mellan kommun och region och samverkan med civilsamhället. I seminarier och erfarenhetsutbyten kommer vi ta fasta på implementering och arbetsplatslärande, uppföljning och utvärdering av arbetssätt. Det är bara ett axplock av allt som kommer att genomföras och som du kan läsa mer om i denna verksamhetsplan för 2024.

Jag hoppas att ni ser fram emot ett händelserikt år med oss – Tillsammans gör vi vården och omsorgen för äldre ännu bättre!

Camilla Andersson
FoU-chef
Nestor FoU-center

Innehåll

FoU-chefen har ordet	3
Nestors verksamhetsplan	5
Sammanställning av aktiviteter och projekt.....	5
Projekt 2024	7
Sammanhållen vård och omsorg.....	7
Hälsosamt och gott åldrande i samhället	9
Hållbar kompetens- och verksamhetsutveckling.....	11
Kunskapsutbyte och nätverk 2024.....	14
Om Nestor	15
Organisation.....	15
Spridning och kommunikation.....	15
Uppdrag och verksamhetsidé	16
Våra kärnvärden	17
Nestors samarbeten och interna utvecklingsarbete.....	18
Ekonomi.....	19
Preliminär budget år 2024.....	19

Nestors verksamhetsplan

Nestor upprättar i slutet av varje år en verksamhetsplan inför nästa år. I verksamhetsplanen kan du läsa mer om hur vi arbetar samt våra projekt och riktning för år 2024. Våra ägarorganisationers behov har betydande inverkan på vad vi erbjuder och hur vi arbetar med att utveckla vår verksamhet. Verksamhetsplanen är ett resultat av samtal med ägarorganisationerna, Nestors grupper och råd (se sida 15) samt vår egen analys av vårt arbete och vad som sker i omvärlden. Allt är inte nytt. Vi strävar alltid efter att bygga vidare på den kunskap som vi tagit fram för att fördjupa och säkra en långsiktighet i det vi gör. Projekt pågår ibland över flera år och kan därmed finnas med i flera verksamhetsplaner. Styrgruppen tar beslut om verksamhetsplanen före årets slut och den skickas sedan till ägarorganisationerna och publiceras även på Nestors webbplats.

Inledningsvis beskriver vi Nestors projekt och aktiviteter under 2024, först med en översiktlig sammanställning (se tabell 1 & 2) och sedan med kortare beskrivningar av varje projekt och aktivitet. Då vi vet utifrån samtal med ägarorganisationerna att verksamhetsplanen används som ett uppslagsverk över våra pågående projekt. Därefter följer en presentation av Nestors organisation, uppdrag, kärnvärden, samarbeten och ekonomi. Vår förhoppning är att verksamhetsplanen ska ge en bild av hur vårt arbete i form av projekt och aktiviteter relaterar till våra kärnvärden och vad vi vill åstadkomma och bidra till.

Sammanställning av aktiviteter och projekt

Vi börjar med en översiktlig sammanställning över våra löpande aktiviteter i form av kunskapsutbyten och arenor för nätverkande för året. Därefter följer en sammanställning av våra forsknings- och utvecklingsprojekt. Du kan läsa mer om våra löpande aktiviteter på sidan 14 och mer om respektive projekt på sidorna 7-13.

Tabell 1: Sammanställning av Nestors aktiviteter för kunskapsutbyte och nätverkande 2024

Kunskapsutbyten	Frekvens
Chefsmorgon–för chefer/ledare med fokus på aktuella ämnen inom äldreområdet som Nestor har koppling till	Månadsvis
Nestorcafé– för chefer och medarbetare	2ggr/år
Regionalt dialogforum om delaktighet i det digitaliserade samhället	2–3ggr/år
Nätverk för verksamhetsutvecklare	2ggr/år
Föreläsningar för seniorer i samarbete med pensionärsorganisationer	
Nestors webbutbildningar (se sid 15)	

Tabell 2. Lista över planerade projekt och aktiviteter för 2024.

Sammanhållen vård och omsorg	
Omställning till God och Nära vård – Genom våra Mötesplatser för lokal samverkan bedrivs flera aktiviteter (läs mer på nästa sida).	2024
Stöd i implementering/utvärdering av lokala initiativ för stärkt stöd i hemmet	2024
Samlokalisering kommun/primärvård på seniormottagning.	Vår 2024
Teamsamverkan på särskilt boende för äldre – stöd i att analysera och utveckla teamsamverkan utifrån Nestors tidigare rapporter om hälso- och sjukvård på särskilt boende för äldre	Vår 2024
STEG – Samarbete för stöd till förebyggande egenvård i hemmiljö för sköra äldre personer. Utveckling av användning av egenvårdsintyget – samverkan hemtjänst och primärvård. Ett länsgemensamt projekt, finansierat av Forte.	T o m 2025
Utveckling och utvärdering av en praktisk guide för att samskapa sammanhållen vård och omsorg – ett aktionsforskningsprojekt för och med socialtjänst, primärvård och äldre personer. Länsgemensamt projekt med externa medel.	Om medel beviljas
Hälsosamt och gott åldrande i samhället	
SAMSAS – Samskapad samverkan för att förebygga försämrad hälsa bland äldre. Ett länsgemensamt projekt, finansierat av Forte.	T o m juli 2025
Proaktivt förhållningssätt på särskilt boende	Vår 2024
Hemtjänstens arbete för äldres hälsa	2024
Framtidens äldreomsorg – biståndshandläggarens roll i att främja hälsa	2024
Samverkan med civilsamhället	Höst 2024
Anhörigperspektiv vid flytt till särskilt boende.	2024
Hållbar kompetens- och verksamhetsutveckling	
Uppföljning/utvärdering av icke biståndsbeslutade förebyggande insatser	Mars 2024
Ta fram stödmaterial för att arbeta med utvärdering	Vår 2024
Verktyg och vägledning för analys av avvikelser, egenkontroller	Apr 2024
Utvärdering av webutbildningar som led i hållbar kompetens- och verksamhetsutveckling	Vår 2024
<i>Ett näringsrikt samarbete</i> kompetens- och verksamhetsutveckling för att förebygga undernäring	Mars 2024
Kunskapsdialoger i syfte i att förstå och omsätta vad ny socialtjänstlag, framtidens socialtjänst, kommer att innebära för verksamheterna.	2024

Projekt 2024

Här presenteras planerade forsknings- och utvecklingsprojekt. Nestors forskning- och utvecklingsarbeten utgår från tre fokusområden, där Nestor vill bidra långsiktigt för att stärka:

- Hälsosamt och gott åldrande i samhället
- Sammanhållen vård och omsorg
- Hållbar kompetens- och verksamhetsutveckling

Sammanhållen vård och omsorg

Inom detta fokusområde presenteras projekt där samverkan mellan eller inom kommuners och regionens verksamheter är en bärande komponent.

Omställning till Nära vård

Syfte – Nestor bidrar med kunskapsutveckling och processtöd i att facilitera aktiviteter och utvecklingsarbeten i syfte att stärka omställningen till Nära vård.

Nestors samordnar sedan år 2015 Mötesplatser, med beställare och utförare i kommunerna samt geriatrik, vårdcentral och rehab, utifrån följande geografiska uppdelning: 1) Haninge-Nynäshamn-Tyresö; 2) Botkyrka-Huddinge; 3) Nykvarn-Salem-Södertälje

Mötesplatserna syftar till att stärka samverkan och minska glappen mellan och inom vård- och omsorgsaktörer för en mer sammanhållen vård och omsorg om äldre.

Fortsatta träffar erbjuds under året både lokala inom respektive mötesplats och gemensamma för deltagare inom alla mötesplatser. Kontakt och samarbeten med regionens GSA-aktörer i södra delen av länet och kommunernas Nära-vårdkontakter kommer att prioriteras för att gemensamt planera teman och utvecklingsområden att fördjupa sig i där Nestors fokus blir att stärka den lokala samverkan och omställningen till Nära vård.

Nestor erbjuder former för gemensamt lärande för medarbetare inom kommun och Region. Lärandeseminarier om utskrivningsprocessen (LUS) och kommunikationsverktyget Lifecare SP. Dessa lärandeseminarium syftar till förbättrad samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård för ökad trygghet och säkerhet för patienterna. Ett annat syfte är att lära mer om varandras verksamheter och uppdrag för att lättare kunde samverka i det operativa dagliga arbetet. Gemensamt lärande kan även anordnas kring SIP eller andra områden som bidrar till omställningen till Nära vård.

Följ och ge stöd i utveckling eller utvärdering av lokala initiativ som bidrar till omställningen till Nära vård (se några exempel på nästa sida).

Processtöd – följa samlokalisering kommun/primärvård på seniormottagning

Nacka: Boo vårdcentral, Nacka RehabCentrum och kommunens äldre enhet.

Att stödja, följa och utvärdera utvecklingen av en tvärprofessionell och samlokaliserad seniormottagning för äldre personer +75 år som är i behov av tvärprofessionella insatser från kommunens och Regionens verksamheter. Syftet med utvärderingen är att beskriva processen, målgruppen, hur många som nåtts av den, vilka insatser det lett till, vad patienten/anhöriga och professionen tycker om insatsen/arbets sättet och om det leder till förbättringar för målgruppen och professionen. Utvärderingen ligger till grund för ställningstagande huruvida modellen kan komma att ingå i ordinarie verksamhet. Fungerar modellen är målet att implementera modellen på andra vårdcentraler lokalt och sprida kunskap om den regionalt.

Följa utveckling av pågående initiativ till stärkt stöd i hemmet och teamsamverkan

Det pågår olika initiativ för att säkerställa en trygg och säker hemgång, en trygg och säker övergång till vård i hemmet som underlättar rehabilitering och återgång till vardagligt liv. Nestor har tillfrågats om möjligheten att följa dessa initiativ. Några sjukhus inom Nestors upptagningsområde arbetar med ”förstärkt utskrivning efter slutenvårdstillfället”. Där geriatriken efter utskrivning finns till hands med insatser i form av möjlighet till snabb kontakt med läkare, hembesök och samverkan med patientens omsorgsgivare. Flera kommuner arbetar med hemgångsteam och förstärkt rehabilitering i hemmet och det prövas samverkansformer på primärvården med seniormottagningar och samverkan kring äldre med beroendeproblematik. Inom särskilt boende för äldre prövas rondplattform för samverkan mellan läkare och sjuksköterska. Gemensamt för dessa initiativ är att det involverar samverkan och det lyfts både framgångsfaktorer och utmaningar i samordning, glapp mellan uppdrag, kompetens och de insatser som kan erbjudas. Nestor kan bidra med processtöd i att kartlägga och stödja reflektion kring hinder och möjligheter för att stärka förutsättningar och lösningar för samverkan.

Teamsamverkan på särskilt boende för äldre – stöd i att analysera och utveckla sin teamsamverkan utifrån Nestors rapporter om hälso- och sjukvård på särskilt boende.

Nestor har genomfört en studie om hälso- och sjukvård på särskilda boenden för äldre som resulterat i två delrapporter. I dessa undersökningar framkom vikten av teamets betydelse för samordnad vård och omsorg samt olika förutsättningar för att arbeta proaktivt och förebyggande. Nestor har tagit fram ett stödmaterial för att underlätta för verksamheterna att arbeta vidare med frågorna i sin verksamhet. Nestor kommer att genomföra spridningsaktiviteter kring materialet för stöd till verksamheter, ledningsgrupper i att relatera till kunskapen, reflektera i hur man gör på den egna arbetsplatsen och vad som kan utvecklas. Syftet är att stärka arbetssätt, yrkesroller organisering och förutsättningar för arbetet.

STEG - Samarbete för förebyggande egenvård i hemmiljö för sköra äldre personer

Samtliga ägarorganisationer har bjudits in att medverka i del 1 och 2.

STEG är ett forskningsprojekt finansierat av Forte som sker i samarbete mellan Nestor FoU-center, Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum, Stockholms läns sjukvårdsområde, Sophiahemmets Högskola och Karolinska universitetssjukhuset. Det finns behov av stöd i egenvård för äldre i eget boende för att upprätta självständighet, god hälsa och livskvalitet. I del 1 kartlades användandet av egenvårdsintyg och äldre intervjuades om sin syn på samverkan och stöd i egenvård. I del 2 intervjuades professionella om hur egenvårdsintyg används och

fungerar. Under 2024 genomförs del 3 där arbetsmodeller för samarbete mellan primärvård och äldreomsorg skapas tillsammans med verksamheterna. Syftet är att undersöka hur samverkan mellan huvudmännen fungerar och skulle kunna fungera.

Utveckling och utvärdering av en praktisk guide för att samskapa sammanhållen vård och omsorg – ett aktionsforskningsprojekt för och med socialtjänst, primärvård och äldre personer

Om externa medel beviljas. Ett läns-gemensamt projekt tillsammans med övriga äldre-FOU:er i Stockholm. I Sverige och många andra länder pågår ett intensivt arbete för att utveckla en mer sammanhållen vård och omsorg. Trots det saknas fortfarande evidens och praktiska metoder för att stödja lokala aktörer inom socialtjänst och primärvård att utveckla verksamheten tillsammans med brukare. Projektets syfte är att utveckla och utvärdera en forskningsbaserad praktisk guide för hur lokala aktörer kan samskapa sammanhållen vård och omsorg för och med äldre personer som har behov av både socialtjänst och primärvård. Projektet avser undersöka och samskapa: Vilket stöd behöver lokala aktörer för att samskapa, testa och följa upp förbättringar av sammanhållen vård och omsorg? Vilket innehåll, struktur och design behövs i en praktisk guide för att stödja lokala aktörer att samskapa, testa och följa upp sammanhållen vård och omsorg? Hur användbar och värdeskapande är den praktiska guiden?

Hälsosamt och gott åldrande i samhället

Inom detta fokusområde presenteras projekt som har en tydlig koppling till äldre personers hälsa och delaktighet. En viktig komponent i detta fokusområde är att de äldre personer som är berörda av projektets syfte kommer till tals under projektets gång.

SAMSAS – Samskapat samverkan för att förebygga försämrad hälsa bland äldre. Ett läns-gemensamt projekt, finansierat av Forte

Genomförs i: Upplands-Bro, Huddinge och Södermalm.

Samsas är ett forskningsprojekt finansierat av FORTE och är ett samarbete mellan Nestor, Äldrecentrum, FoU nordost och FoU Nu. Projektet pågår under åren 2021–juni 2025 och innefattar flera delstudier. Med stigande ålder ökar risken för försämrad fysisk, psykisk och social hälsa vilket påverkar äldre personers livskvalitet och bidrar till samhällets ökade vård- och omsorgskostnader. För att förebygga försämrad hälsa behövs samverkan mellan socialtjänsten, hälso- och sjukvård och civilsamhället, men det saknas kunskap om hur denna samverkan kan ske. Projektet kommer att utveckla och utvärdera nya processer för samverkan för att förebygga försämrad hälsa bland äldre personer. I samskapandet medverkar olika aktörer i de olika kommunerna/stadsdelarna, till exempel PRO, SPF, Röda Korset, förebyggande enheter, vårdcentraler, bibliotek, och volontärverksamheter. I en workshop-serie identifierar aktörerna tillsammans områden där de vill utveckla samverkan för att förebygga ohälsa, utforskar vilka utmaningar som finns inom dessa områden och skapar nya lösningar på hur man kan samverka.

Parallellt följs forskningsprocessen genom följeforskning, där processen och deltagarmetoder används i SAMSAS. Följeforskningen studeras av två forskare – en från Nestor och en från FoU Nordost. Studien syftar till ett internt lärande i projektet. Metoder som används är: observationer, kvalitativa intervjuer och gemensamma analysseminarier med deltagande aktörer i processerna, inklusive deltagande forskare.

Proaktivt förhållningssätt på särskilt boende

Haninge och Botkyrka

Projektet syftar både till att undersöka och utveckla proaktiva förhållningssätt och ge deltagarna erfarenhet i att samskapa lösningar. Medarbetare, chefer och personer som bor på särskilt boende för äldre kommer tillsammans att utforska vad ett proaktivt förhållningssätt innebär, vad boendet redan gör och hur det skulle kunna utvecklas. Projektet inriktar sig på vad de äldre själva uttrycker som viktigt för att må bra och trivas. I projektet används metoden tjänstedesign som bygger på att slutanvändaren involveras i utvecklingsarbetets alla steg och resultatet förväntas därmed bli något som slutanvändaren vill använda och har nytta av. Genomförandet av projektet innebär en serie med workshopar med de äldre och personal. Samtalen utmynnar i förslag/idéer som stärker ett proaktivt förhållningssätt. Dessa testas och följs upp under projektets gång.

Hemtjänstens arbete för äldres hälsa

Huddinge, Nacka och Tyresö

Projektet syftar till att tillsammans med medarbetare i hemtjänsten utarbeta hälsofrämjande arbetssätt utifrån lokala förutsättningar. Under en serie workshopar diskuteras vad ett hälsofrämjande arbetssätt kan innebära och hur hemtjänsten kan stärka sitt hälsofrämjande arbetssätt för äldre personer. Workshopar har genomförts med hemtjänstmedarbetare i deltagande enheter och intervjuer med biståndshandläggare och äldre personer med hemtjänstinsatser. I början av 2024 genomförs de sista workshoparna och verksamheterna fortsätter själva med sitt utvecklingsarbete utifrån det som framkommit i workshoparna. Nestor följer verksamheternas arbete och finns med som stöd. Dessutom kommer det att anordnas två erfarenhetsutbyte mellan kommunerna. Parallellt med detta arbete kommer en rapport tas fram. En del som beskriver tillvägagångssätt för att arbeta med att utveckla sina arbetssätt genom reflektion och en resultatdel om vad hemtjänsten identifierat som hälsofrämjande och hur hemtjänsten kan stärka äldres hälsa och välbefinnande.

Framtidens äldreomsorg - biståndshandläggarens roll i att främja hälsa

Med den demografiska utmaningen, den digitala utvecklingen och ny socialtjänstlag med fokus på förebyggande insatser har biståndshandläggaren en viktig roll i att främja hälsa för seniorer som ansöker om insatser enligt SoL. Förebyggande arbete har varit svårt att prioritera framför akuta behov, ärendehantering och myndighetsutövning. I och med utredningen av ny socialtjänstlag och framtida kompetensförsörjningsutmaningar lyfts behovet av nya arbetssätt. Ett förebyggande perspektiv för att minska framtida behov av individuella insatser, insatser utan behovsprövning, egenvård, egenansvar, välfärdsteknik, samverkan med andra aktörer samt att minska handläggningens byråkrati och administration så att personalens tid och kompetens kan läggas på mer komplexa ärenden och individer med omfattande behov av stöd och hjälp. Samtidigt ökar andelen välfärdsbrott, vilket leder till att mer tid behöver ägnas åt kontroll och

kvalitetssäkring av utförarnas verksamhet i stället för att följa upp de äldres behov. Hur kan dessa förändringar komma att påverka biståndshandläggarrollen, socialtjänstens insatser samt förutsättningar för en jämlik vård och omsorg, rättssäkerhet för den enskilde, legitimitet och tillit för socialtjänsten? Projektet avser att tillsammans med biståndshandläggare i kommunerna analysera biståndshandläggarnas roll i förändring nu och framåt.

Samverkan med civilsamhället

Civilsamhället kan vara en viktig aktör kopplat till socialtjänstens område. Det är därför angeläget att belysa civilsamhällets erfarenheter, öka kunskapen om dess insatser och hur civilsamhället och offentliga aktörer samarbetar och kompletterar varandra. Vidare hur civilsamhället kan involveras som befintlig och jämbördig resurs i t ex ett *demensvänligt samhälle*, *äldrevänlig stad* eller *civilsamhällets roll i att främja hälsa*. Projektet avser att identifiera och stärka det som redan görs av olika kyrkosamfund, bostadsrättsföreningar med flera. Nestor kan stödja i systemkartläggning/intressentanalys för att identifiera relevanta aktörer och relaterade aktiviteter och resurser samt processtöd för att ta fram hur kommuner kan stödja civilsamhället och hur civilsamhället kan användas som resurs utifrån sin verksamhetsinriktning. Processen kan beskrivas så att den kan användas i andra lokala sammanhang.

Anhörigperspektiv vid flytt till särskilt boende

Verksamheter som vill delta kommer att tillfrågas.

Genomförs i samarbete med Marie Cederschiölds högskola, Nestor FoU-center, FoUnu, Bräcke diakoni och Ersta diakoni. Projektet avser att undersöka anhörigas erfarenheter av ett anhörigperspektiv i mötena med professioner i samband med den närståendes inflyttning till särskilt boende. Anhörigperspektivet innebär enligt den nationella anhörigstrategin att anhörigas insatser till den närstående tas i beaktande och uppmärksammas, samt att anhörigas kunskaper och behov av delaktighet och information tillvaratas. Genom intervjuer, berättarföreställning och workshoppar med anhöriga, de boende och professionen undersöks processen inför beslut om särskilt boende, inflytt samt livet och relationer på boendet. Målsättningen är att skapa ökad trygghet, för anhöriga och närstående, vid flytt till särskilt boende, ett mer hanterbart anhörigskap och förbättrade rutiner i inflyttningsprocessen.

Hållbar kompetens- och verksamhetsutveckling

Inom detta fokusområde presenteras projekt som avser att bidra med metodkunskap och processtöd för verksamheterna i att arbeta med systematiskt förbättringsarbete, implementering, uppföljning och utvärdering, kompetensutveckling och att arbeta kunskapsbaserat.

Metodstöd i uppföljning och utvärdering av icke biståndsbeslutade förebyggande insatser

Haninge och Södertälje

Att arbeta förebyggande och hälsofrämjande lyfts exempelvis fram i utredningen om en ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) och i omställningen till god och nära vård (SOU 2019:29). Det

finns även ökade krav och förväntningar på att verksamheter inom äldreomsorgen ska bli mer kunskapsbaserade och följa upp och utvärdera sina insatser. Nestor erbjuder metodstöd och utbildning i utvärdering och utvärderingsmetoder i syfte att stärka verksamheterna i att självständigt planera och genomföra utvärderingar och uppföljningar. Hittills har vi erbjudit utbildning och metodstöd riktat till chefer, personal och utvecklingsledare gällande icke-biståndsbedömda förebyggande insatser. Det finns möjlighet att rikta stödet även till andra verksamheter. Vi avser även att ta fram ett stödmaterial/vägledning för att arbeta med utvärdering ”Rigga för utvärdering” som ska underlätta att fortsätta arbeta med metoderna.

Utveckla metoder för analys av avvikelser på verksamhetsnivå

Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nykvarn, Salem, Värmdö

Nestor har blivit uppmärksam på att verksamheter i alla ägarkommuner upplever svårigheter i att analysera avvikelser och missförhållanden på verksamhetsnivå. Det vill säga att identifiera mönster i bakomliggande orsaker/brister utifrån sina samlade avvikelser samt att identifiera åtgärder på verksamhetsnivå som har störst potential för att säkra verksamheten. Analysen stannar lätt vid en sammanställning där man redovisar inom vilka områden man har flest avvikelser och vad man ska arbeta vidare med. Det gör att man upplever att analysen på samtliga organisatoriska nivåer saknar substans och det blir svårt att avgöra vad man ska agera på. För att stötta verksamheterna i deras systematiska kvalitetsarbete kommer Nestor tillsammans med verksamhetsutvecklare i ägarkommunerna påbörja metodutveckling genom att dela erfarenheter, kartlägga analysbehov, utveckla och pröva metoder för sammanställning och analys. Målsättningen är att skapa lärande kring hur individsyn och systemsyn beträffande avvikelser och missförhållanden kan komplettera varandra.

Utvärdering av webbutbildningar som led i hållbar kompetens- och verksamhetsutveckling

Alla ägarorganisationer kommer att tillfrågas att ingå i studien.

Äldreomsorgen står inför stora utmaningar när det gäller kompetensförsörjning. Det handlar dels om att kunna rekrytera kompetent personal i tillräckligt stor utsträckning för att möta behoven i takt med att andelen äldre i samhället ökar. Det handlar också om att organisera ett kontinuerligt arbetsplatslärande för att personalen ska kunna utvecklas och ta till sig nya arbetssätt, metoder, kunskaper och tekniska lösningar. De senaste 10–20 åren har webbutbildningar och e-lärande blivit allt vanligare. Dessa utbildningar är populära och uppskattade, inte minst för att de är tillgängliga, har låga kostnader och är möjliga att använda för stora personalgrupper samtidigt. Frågan är om webbutbildningar är ett effektivt sätt att organisera kompetensutveckling samt om det leder till ökad kunskap och förbättrade arbetssätt. Nestor planerar en utvärdering som ska belysa hur webbutbildningar används i äldreomsorgen samt om och hur de bidrar till en hållbar kompetensutveckling och verksamhetsutveckling. Vi utgår från tidigare forskning om faktorer som stödjer lärande och verksamhetsutveckling.

Metodstöd i Ett näringsrikt samarbete kompetens- och verksamhetsutveckling för att förebygga undernäring

Salem, Värmdö

Nestor erbjuder metodstöd i Socialstyrelsens utbildningspaket *Ett näringsrikt samarbete*. I och med att risken för många sjukdomar och funktionsnedsättning ökar med åldern, är undernäring

vanligt bland äldre personer. Då undernäring är lättare att förebygga än att behandla finns det en stor vinst i att upptäcka och behandla tillståndet i ett tidigt skede. Här är ansvaret fördelat mellan olika professioner, och de behöver samarbeta med varandra och med individen för att kunna hitta en behandling som passar och utgår ifrån individens behov. Hösten 2022 reviderades Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2022:49) om förebyggande av och behandling vid undernäring. Bland annat stärktes kraven på rutiner för riskbedömning. I samband med detta lanserade Socialstyrelsen utbildningspaketet *Ett näringsrikt samarbete*, som syftar till att höja kompetensen i hälso- och sjukvården och socialtjänsten så att färre äldre personer drabbas av undernäring. Nestors erbjuder metodstöd till verksamheter inom hälso- och sjukvård och socialtjänst som är intresserade av att genomföra utbildningspaketet.

Framtida utmaningar inom vård och omsorg – analysera behov av utvecklingsinsatser

Nestor undersöker möjlighet att tillsammans med regionala och nationella aktörer erbjuda dialog kring områden där ägarorganisationerna önskar stöd i att närmare förstå och utbyta erfarenheter i att omsätta ändrade krav och komplexa utmaningar. Kunskapsdialogerna är en uppstart för att identifiera behov av fortsatta aktiviteter och utvecklingsprojekt inom området.

Område av störst intresse är kunskapsdialog relaterat till kompetensförsörjning, att säkra rätt kompetens samt förebyggande arbete utifrån ny socialtjänstlag, vilket kräver förändringar i organisation samt förutsättningar för nya arbetssätt och sätt samverka. Av intresse är även att fånga målgrupper som hamnar emellan verksamheter eller där det saknas fungerande insatser idag som t e x äldre med missbruk, psykisk ohälsa, äldre inom LSS och tidiga insatser vid kognitiv sjukdom.

I ett första skede genomförs detta inom ramen för projektet Framtidens äldreomsorg – biståndshandläggarens roll i att främja hälsa (se sid 10).

Metodstöd i implementering/arbetsplatslärande

I mån av tid och resurser

Flera verksamheter har gjort utbildningssatsningar inom till exempel Silviacertifiering eller Stjärnmärktcertifieringar i demens och PKC:s utbildningar i palliativ vård. Flera verksamheter har pågående satsningar i införande av välfärdsteknik. Många lyfter svårigheter att implementera och få kunskapen levande i verksamheten så att kompetensutvecklingen leder till förbättrade arbetssätt och processer d v s att gå från ”vad vi vet” till att ”göra det vi vet”. Nestor kan erbjuda metodstöd till verksamheter som vill få stöd i implementering och arbetsplatslärande för att stärka sina arbetssätt gällande t ex demens, palliativ vård eller inom områden för Nestors egna webbutbildningar. Metodstöd kan på liknande sätt ges för införande av välfärdsteknik, där det kan behövas både ett analysarbete och ett arbetsplatslärande kring kunskap om behov och värdet med den nya tekniken.

Kunskapsutbyte och nätverk 2024

Under 2024 kommer Nestor att förmedla kunskap och skapa dialog om implementering, arbetsplatslärande och uppföljning/utvärdering av olika arbetsätt. Här beskrivs Nestors arenor för kunskapsutbyte och nätverk.

Nestorcafé

Nestorcaféet vänder sig till chefer, medarbetare och andra nyckelpersoner och är ett tillfälle för kompetensutveckling och inspiration till förändringar på arbetsplatsen. Två caféer planeras under året.

Nestors Chefsmorgon

Cirka en gång i månaden bjuds chefer/ledare och andra nyckelpersoner in till digitala träffar där Nestors aktuella rapporter och andra relevanta projekt presenteras. Chefsmorgnarna syftar till att bidra med inspiration och sprida kunskap som kan vara till nytta i verksamheten, få kännedom om Nestors verksamhet samt få möjlighet att utbyta erfarenheter med chefskollegor i andra kommuner/verksamheter.

Dialogforum om delaktighet i ett digitaliserat samhälle

FoUerna i Stockholm anordnar digitala dialogforum med fokus på utmaningar och möjligheter som socialtjänsten möter då de ska stödja invånarna i ett digitaliserat samhälle.

Nätverk för verksamhetsutvecklare

Detta är ett forum för erfarenhetsutbyte, där deltagarna diskuterar och reflekterar kring aktuella frågor de själva brottas med på hemmaplan. En träff per termin. Fördjupning kan ske inom ett område som deltagarna vill arbeta med tillsammans. Under 2024 kommer en arbetsgrupp inom nätverket arbeta med hur analyser av avvikelser och egenkontroll kan stärkas (se sid 12).

Föreläsningar för seniorer

Nestor kan i mån av tid och resurser och i samarbete med lokala pensionärsföreningar (SPF, PRO och liknande) erbjuda föreläsningar inom olika områden som är aktuella och relevanta för målgruppen. Exempel på teman är: smärtproblematik hos äldre, psykisk ohälsa, nutrition, kognitiv sjukdom, läkemedel, fallprevention, fysisk aktivitet och vardagsrehabilitering.

Nestors webbutbildningar

Nestor har utvecklat och förvaltar fem webbutbildningar: Social dokumentation, Lex Sarah, Minska risken för fall - om fallprevention, Våga fråga – våga se! - om psykisk ohälsa, Biståndshandläggare – ny i yrket De är öppna för alla medarbetare i våra ägarorganisationer samt kan köpas externt av kommuner utanför Nestor.

Om Nestor

Nestor FoU-center är en forsknings- och utvecklingsenhet inriktad på äldre frågor som ägs av tio kommuner och region Stockholm. Vi stöttar och bidrar till kvalitets- och verksamhetsutveckling inom äldreomsorg och närliggande hälso- och sjukvård i södra Stockholms län. Här beskrivs Nestors organisation, kommunikationsarbete, uppdrag, verksamhetsidé, kärnvärden samt samarbeten och internt utvecklingsarbete.

Organisation

Nestor FoU-center ägs och finansieras gemensamt av kommunerna Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje, Tyresö och Värmdö samt Region Stockholm. Nestor är organisatoriskt placerad i Social- och äldreförvaltningen i Haninge kommun. Nestor leds av en FoU-chef som är ansvarig för verksamhet, ekonomi och medarbetare inför styrgruppen. De fyra grupper och råd som styr Nestor beskrivs nedan.

Nestors Styrgrupp	I Nestors styrgrupp ingår förvaltnings-, äldreomsorgs- eller kvalitetschef i de tio kommunerna samt en representant från Hälso- och sjukvårdsförvaltningen inom Region Stockholm. Styrgruppen beslutar i strategiska frågor, ansvarar för uppföljning, behandlar verksamhetsplan och budget samt utser representanter till Nestors FoU-råd. FoU-chefen är föredragande och bereder ärenden till styrgruppen.
Nestors FoU-råd	I FoU-rådet ingår personer med chefs-/utvecklingsansvar inom äldreomsorgen från respektive kommun, samt representanter på motsvarande nivå för Region Stockholms verksamheter inom geriatrik. FoU-rådet arbetar fram idéer och ger förslag och råd beträffande projektsatsningar och övriga aktiviteter. FoU-chefen är sammankallande och ordförande.
Nestors seniorråd	Nestors seniorråd består av representanter från de kommunala pensionärsråden i ägarkommunerna och från Regionstyrelsens pensionärsråd. De bidrar med idéer till projekt, ger förslag och råd beträffande projektsatsningar och övriga aktiviteter samt sprider information om Nestors arbete via sina nätverk. FoU-chefen är sammankallande och ordförande.
Nestors arbetsgrupp	Nestors arbetsgrupp består av FoU-chef, administratör, samordnare, kommunikatör och tolv projektledare (varav två är tjänstlediga för studier). Arbetsgruppens medarbetare har olika yrkes- och utbildningsbakgrund inom vård och omsorg. Sex personer i arbetsgruppen har doktorsexamen, en har masterexamen, två har magisterexamen och tre har kandidatexamen.

Spridning och kommunikation

Målet med Nestors kommunikationsarbete är att skapa kännedom om Nestors verksamhet, särskilt i våra ägarorganisationer, för att bana väg för utveckling och förbättring men även för att sprida resultat till organisationer, myndigheter och andra aktörer i samhället. Detta sker till stor del i elektroniska kanaler som webbplats, nyhetsbrev, sociala medier, film, mejlutskick, pressmeddelanden och liknande. I dem presenteras med utgångspunkt från målgrupp och kanal

Nestors projekt, publikationer, samverkansforum, utbildningar, föreläsningar och andra relaterade ämnen och händelser. Nestors dietist skickar 4–5 gånger per år ut ett nyhetsbrev med aktuella rön, forskningsstudier, riktlinjer, webbutbildningar och liknande inom området som är relevant för äldreomsorgen. Nyhetsbrevet riktar sig till personer som på något sätt är involverade i nutrition och måltidsfrågor för äldre.

Uppdrag och verksamhetsidé

Nestors övergripande uppdrag är att genom praktikinära forskning och utveckling vägleda utveckling utifrån bästa tillgängliga kunskap, huvudmännens gemensamma uppdrag, mål och riktlinjer samt de äldres och anhörigas behov och intressen. Målsättningen är att öka välbefinnande och delaktighet för äldre personer och deras anhöriga genom att stärka de äldres perspektiv och bidra till att de får en samordnad vård och omsorg.

Aktiviteter som ingår i Nestors uppdrag

- Driva och medverka i FoU-projekt utifrån vetenskapliga metoder
- Bidra till utveckling av metoder för förbättringsarbete, utvärdering och implementering,
- Bidra till en evidensbaserad praktik,
- Medverka till en långsiktig professions- och kunskapsutveckling,
- Bidra till god samverkan mellan berörda aktörer för en sammanhållen vård och omsorg,
- Utveckla och driva arenor och nätverk: tvärvetenskapliga, tvärorganisatoriska och tvärprofessionella,
- Utveckla och upprätthålla ett nära samarbete med berörda universitet, högskolor och FoU-enheter,
- Utveckla former för kunskaps- och informationsspridning om FoU-verksamhetens resultat och aktuell forskning samt integrering av denna i ordinarie verksamhet,
- Bedriva omvärldsbevakning och bidra till kunskapsutbyte mellan praktik och relevanta myndigheter, akademien och andra aktörer.

Vår verksamhetsidé är att vara en plattform för forskning och praktik där kunskap omsätts i handling och där det skapas rum för kritisk reflektion. Vi stödjer samverkan mellan kommun och region och är en motor för lärande och verksamhetsutveckling i vård och omsorg. Nestor erbjuder kunskapsutveckling och stöd i att hitta lösningar på utmaningar i verksamheten. Målsättningen är att bidra till kunskapsutveckling och en hållbar kompetens- och verksamhetsutveckling som stärker arbetssätt, stöd och insatser samt förutsättningar i arbetet. Det gör vi genom:

- Forsknings- och utvecklingsprojekt.
- Arenor för samverkan och gemensamt lärande.
- Stöd i implementering och arbetsplatslärande.
- Stöd i uppföljning och utvärdering.

Våra kärnvärden

I det här avsnittet presenteras Nestors kärnvärden. Våra kärnvärden är vägledande i vår verksamhet, till exempel i vilka projekt vi tar oss an och hur dessa genomförs och sprids. Dessa kärnvärden har genomsyrat Nestors verksamhet länge, men att vi benämner dem som kärnvärden kan vara nytt för den som har läst våra tidigare verksamhetsplaner.

Aktuella och relevanta för verksamheter och äldre

Den forskning och utveckling vi bedriver ska vara relevant för verksamheterna och i förlängningen för de äldre som verksamheterna möter. Därför har vi en nära dialog med våra ägarverksamheter kring behov och utmaningar inom vård och omsorg. Vi skapar dialog och knyter samman förändringar i lagkrav, direktiv och pågående satsningar på nationell, regional och lokal nivå. Våra utvecklingsprojekt är grundade i forskning. Genom god kännedom om aktuell forskning och kontakter med andra forskare kan Nestors utvecklingsprojekt nyttiggöra vetenskapliga kunskaper och teorier i det konkreta utvecklingsarbetet. Våra forsknings- och utvecklingsprojekt ska även bidra till kunskapsutveckling inom äldreområdet till nytta för nationella och regionala aktörer.

Praktiknära forskning och utveckling

Nestor ska bedriva praktiknära forskning och utveckling. Med praktiknära menar vi att vi både vill lyfta in forskningen närmare äldres vardag, och lyfta in deras vardag i forskningen. Våra forsknings- och utvecklingsprojekt genomförs nära verksamheterna, tillsammans med chefer, medarbetare och äldre personer. Ambitionen är att våra forskningsprojekt ska bidra till utveckling och att utvecklingsprojekten ska guidas av forskning. För att forskningsprojekten ska kunna omsättas till utveckling vill vi att våra utvecklingsprojekt bedrivs i nära samverkan med berörda verksamheter, och att vår kunskap ska vara tillgänglig.

Vi samverkar aktivt med samtliga verksamheter finansierade av ägarorganisationerna oavsett driftsform samt brukarorganisationer, universitet och högskolor, nationella och regionala aktörer samt andra FoU-enheter. Läs mer om Nestors samarbeten på sida 18.

Tillgänglig kunskap som är till nytta

Vi vill att resultat och nya kunskaper från våra projekt kommuniceras på ett tillgängligt sätt, anpassat till de aktuella målgrupperna. Detta för att kunskaperna ska komma till användning. Vi lägger därför stor vikt vid hur kunskap som genereras i våra projekt kommuniceras. Därför gör vi olika sorters material och ger stöd anpassat till olika målgrupper.

Hållbar utveckling

Vi är ett stöd till verksamheternas egen verksamhetsutveckling genom att bidra med och föra samman kunskap från nationella direktiv, forskning, praktik och äldre personers perspektiv och intressen. Vårt fokus är att skapa förutsättningar för kunskapsutveckling genom att tillsammans med verksamheterna skapa lösningar som stärker verksamheternas kompetens och kapacitet att organisera och förbättra sina insatser, arbetssätt och förutsättningar i arbetet.

Nestors samarbeten och interna utvecklingsarbete

Nestor har flera externa samarbeten med andra FoU:er, regionala aktörer och akademien. De senaste åren har Nestor knutit tätare kontakter med universiteten, engagerat sig i flera forskningsprojekt tillsammans med andra forskare och utvecklat samarbetet med de övriga FoU-verksamheterna i regionen. Nestors samarbeten stärker kvaliteten och det långsiktiga värdet för ägarnas verksamheter, chefer och medarbetare och därmed också för de äldre och deras anhöriga.

Samarbete med andra FoU:er

Nestor har under året samarbetat aktivt med Stockholms läns fyra andra FoU-enheter (FoU Nordost, Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum, FOU nu, och FoU Nordväst). Samarbetet innebär bland annat gemensamma kunskapsseminarier, chefsträffar, och samarbete i projekt. Nestor deltar i FoU Välfärd (en nationell intresseförening för FoU-enheter inom socialtjänsten).

Samarbete med regionala aktörer

Nestors medarbetare ingår i SKR:s nätverk *RSS Nätverk Äldre och kommunal hälso- och sjukvård*. Nestor deltar även som representant för Stockholms äldre-FoU:er i Storsthlm's samrådsgrupp äldre för regional samordning av omställningen till God och Nära vård. Arbetet i samrådsgrupperna har inriktats på att vara rådgivande i framtagande av handlingsplan/Huvudöverenskommelsen (Höken). Nestor ingår även i Storsthlm's nätverk för Nära vård-kontaktpersoner i kommunerna.

Samarbete med akademien

Nestor har i uppdrag att utveckla och upprätthålla samarbeten med akademien. Flera projektledare är knutna till högskolor och universitet, till exempel Karolinska Institutet, NVS, sektionen för arbetsterapi, Uppsala universitet, IFV, Hälso- och sjukvårds-forskning och Mälardalens universitet. Flera av Nestors forskningsprojekt genomförs i samarbete med högskolor och universitet.

Internt utvecklingsarbete

Nestors interna utvecklingsarbete innebär bland annat att våra medarbetare deltar i föreläsningar och forum dels som omvärldsbevakning, dels för eget och Nestors lärande. Det finns strukturer och forum för internt lärande. Under 2024 fortsätter vårt arbete med att fördjupa oss i deltagande metoder för att involvera äldre i våra utvecklingsarbeten.

Chef och skyddsombud driver ett systematiskt arbetsmiljöarbete i samarbete med alla medarbetare. Arbetet utgår från medarbetarsamtalen, den årliga arbetsplatsundersökningen, skyddsronde och riskbedömningar. Vi har en ständig dialog och ställningstagande i hur vårt arbete kan säkerställa en effektiv hushållning av resurser och hur vi gör miljömedvetna val i vår vardag.

Under 2023 har vi haft ett internt utvecklingsarbete i strategier för vår information och kommunikation. Vi har även tagit fram mål för, och tekniska och innehållsmässiga krav på en

ny webbplats för Nestor. Under 2024 kommer upphandling och byggande av ny webbplats att genomföras. Under 2024 kommer vi även att testa de stödmaterial som tagits fram för att underlätta för verksamheter att skapa dialog om frågor och att implementera resultat från våra rapporter och projekt.

Ekonomi

Budget år 2024

Intäkter 2024	
Basanslag	7 986 297
Externa anslag*	260 000
Försäljning	40 000
Totalt intäkter	8 286 297

Verksamhetens kostnader 2024	
Personalkostnader	8 533 000
Lokalkostnader	1 167 000
Köp av tjänster (<i>IT, telefoni, oh-kostnad, post, transporter, föreläsare/konferenser, ny webbplats</i>)	961 000
Köp av varor	35 000
Totala kostnader	10 696 000
Nettobudget	-2 409 703
Ingående balans från 2022	5 345 917
Utgående balans från 2023	4 387 744
* Externa anslag Forte För SAMSAS, STEG	

Nestor har ett överskott. Överskottet uppstod i första hand före år 2012 och Nestor tar av överskottet för drift. Överskott som inte är bokat tillfaller basanslaget.

Nestor FoU-center
Marinens väg 30, 136 40 Handen
www.nestorfou.se
tel: 08-777 99 16